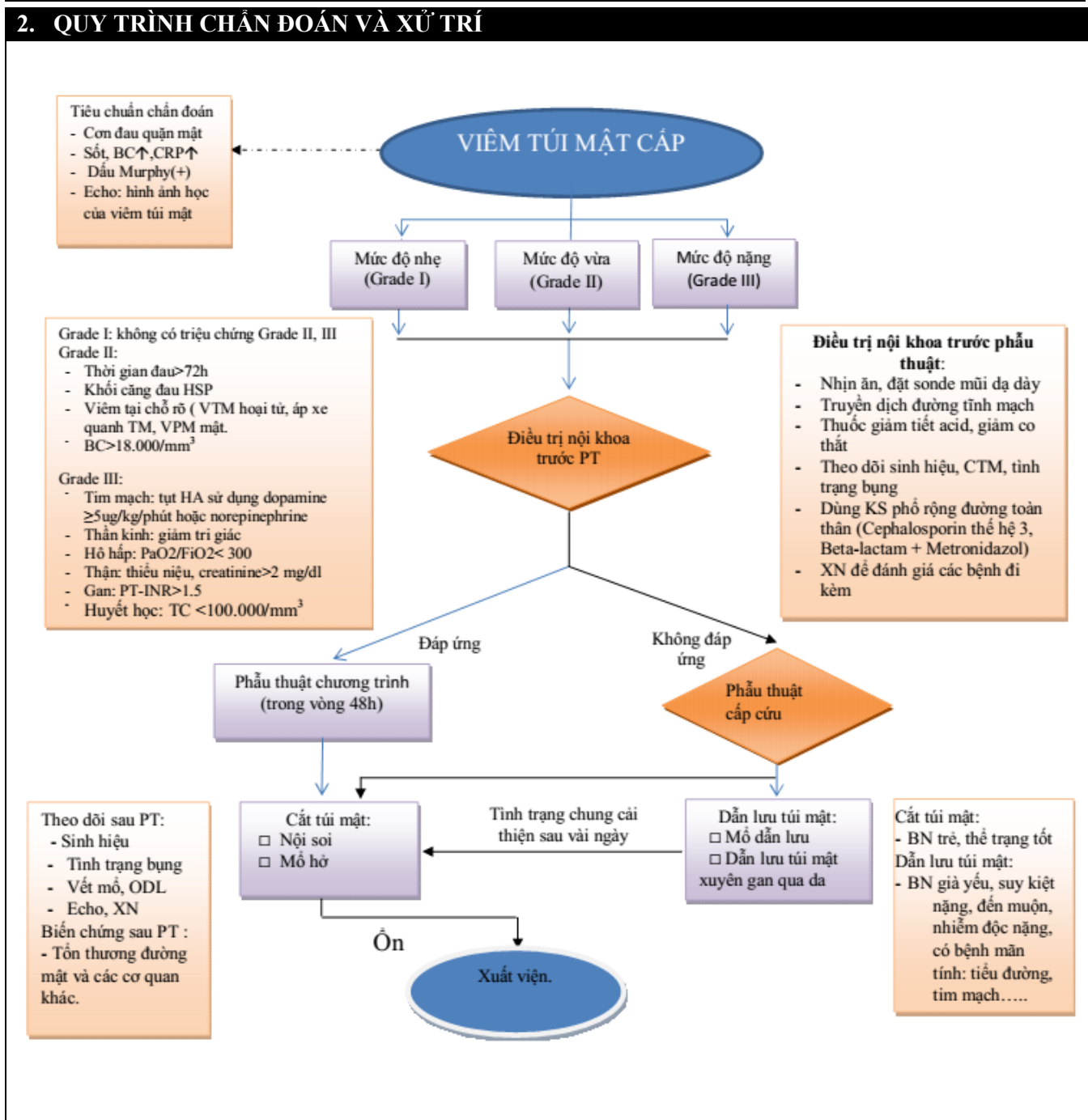

<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 40px; height: 40px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> Logo </div> <p style="text-align: center; font-weight: bold; margin-top: 10px;"> QUY TRÌNH CHUYÊN MÔN KCB VIÊM TỬ MẬT CẤP DO SỎI </p>	Họ và tên BN: ..... Ngày sinh: ..... Giới: ..... Địa chỉ: ..... Số phòng: ..... Số giường: ..... Mã BN/Số HSBA: .....
--	---

Lưu ý: Đánh dấu sự lựa chọn (“✓” : có/ “X” : không) vào ô . Khoang tròn nếu lựa chọn nội dung;
 (X) xem thêm chi tiết nội dung trong phụ lục x tương ứng.

1. ĐÁNH GIÁ TRƯỚC KHI VÀO QUY TRÌNH	
Tiêu chuẩn đưa vào:	☐ Con đau quặn mật ☐ Sốt, bạch cầu tăng, CRP tăng. ☐ Dấu Murphy (+), đề kháng ở HSP (+/-) ☐ Siêu âm có hình ảnh học của viêm túi mật
Tiêu chuẩn loại ra:	☐ Bệnh nhận có kèm theo sỏi đường mật
Tiền sử	☐ Tiền sử dị ứng Ghi rõ:.....

3. NGUYÊN TẮC CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ**Nguyên tắc điều trị**

1. Tư vấn và hướng dẫn bệnh nhân trước, sau mổ
2. Phẫu thuật theo đúng quy trình kỹ thuật.
3. Dùng thuốc theo phác đồ.
4. Theo dõi và phòng ngừa, phát hiện các biến chứng.

4. CHẨN ĐOÁN VÀ PHÂN LOẠI**CHẨN ĐOÁN**

Khám lâm sàng: đau ở HSP, dấu Murphy (+), sốt, bạch cầu tăng, CRP tăng, siêu âm có hình ảnh học của viêm túi mật

PHÂN LOẠI

(Theo TOKYO GUIDELINE 2013)

 Mức độ nhẹ (Grade I) Mức độ vừa (Grade II) Mức độ nặng (Grade III)**XÉT NGHIỆM TRƯỚC PHẪU THUẬT**

DẤU HIỆU		N1	N2	N3	.....	Nn
Cận lâm sàng	Tổng phân tích tế bào máu	☐	☐	☐	☐	☐
	Thời gian Prothrombin, thời gian Thromboplastin hoạt hóa toàn phần	☐	☐	☐	☐	☐
	Nhóm máu ABO, định nhóm RhD.	☐	☐	☐	☐	☐
	SGOT, SGPT	☐	☐	☐	☐	☐
	Creatinin, Ure/máu	☐	☐	☐	☐	☐
	Bilirubin TT, GT, TP	☐	☐	☐	☐	☐
	HbsAg	☐	☐	☐	☐	☐
	Điện giải đồ, định lượng Canxi máu	☐	☐	☐	☐	☐
	CRP	☐	☐	☐	☐	☐
	Amylase máu	☐	☐	☐	☐	☐
	Đường huyết	☐	☐	☐	☐	☐
	Đo điện tim (ECG)	☐	☐	☐	☐	☐
	XQ tim phổi thẳng	☐	☐	☐	☐	☐
	Siêu âm tổng quát	☐	☐	☐	☐	☐
	CT Scan bụng	☐	☐	☐	☐	☐
Điều trị	Điều trị nội khoa TRƯỚC phẫu thuật Viêm túi mật cấp					

5. PHẪU THUẬT**■ Cấp cứu****■ Chương trình**

Phương pháp phẫu thuật	☐ Cắt túi mật ☐ Dẫn lưu túi mật ra da		
Phương pháp vô cảm	☐ Tiền mê và tê tại chỗ	☐ Gây mê NKQ	☐ Khác: .....
Chẩn đoán sau phẫu thuật	☐ Phù hợp	☐ Không phù hợp	☐ Cụ thể: .....
Tai biến / Biến chứng	☐ Không	☐ Có	☐ Cụ thể: .....
Thời gian phẫu thuật			

DIỄN TIẾN BỆNH VÀ XỬ TRÍ SAU PHẪU THUẬT						
DẤU HIỆU		N1	N2	N3	.....	Nn
Lâm sàng	Dấu hiệu sinh tồn	Huyết áp				
		Mạch				
		Nhiệt độ				
		Nhịp thở				
	Tri giác	☐	☐	☐	☐	☐
	Tình trạng bụng	☐	☐	☐	☐	☐
	Vết mổ	☐	☐	☐	☐	☐
Ống dẫn lưu	☐	☐	☐	☐	☐	
Điều trị	Điều trị SAU phẫu thuật viêm túi mật cấp					
Chăm sóc	Cấp 2	☐	☐	☐	☐	☐
6. XUẤT VIỆN						
Tiêu chuẩn xuất viện	☐ Sinh hiệu ổn ☐ Bụng mềm ☐ Vết mổ khô		☐ Kiểm soát được tình trạng đau ☐ Siêu âm không có gì bất thường			
Tình trạng xuất viện	☐ Bệnh tình ☐ Sinh niệu ổn	☐ Kết thúc qui trình ☐ Ra khỏi quy trình	Số ngày điều trị:			
Hướng điều trị tiếp theo	☐ Uống thuốc theo đơn ☐ Chế độ tự vệ sinh, chăm sóc		☐ Chế độ dinh dưỡng ☐ ☐ Tái khám theo hẹn			
7. QUẢN LÝ VÀ TƯ VẤN BỆNH NHÂN						
☐ Thông tin GDSK	Chế độ chăm sóc: ☐ Thay băng vết mổ hàng ngày tại cơ sở y tế. Chế độ dinh dưỡng: ☐ Ăn uống nhiều chất xơ, dễ tiêu					
☐ Hẹn tái khám: ngày.....tháng.....năm.....; Phòng khám số: ..... hoặc khi đau bụng.						

8. PHỤ LỤC**Phụ lục 1: Viêm túi mật cấp**

I. ĐỊNH NGHĨA : Viêm túi mật cấp là tình trạng viêm cấp tính ở túi mật, thường là do sỏi túi mật, ngoài ra còn có nguyên nhân khác (thiếu máu, rối loạn vận động, tổn thương trực tiếp hóa chất, vi trùng, động vật đơn bào, ký sinh trùng, bệnh collagen, và phản ứng dị ứng).

II. NGUYÊN NHÂN:

- **90 - 95%: Do sỏi túi mật**
- **5 - 10%: Không do sỏi**
  - + Các nguyên nhân khác: Chấn thương, thương hàn, ung thư, hẹp cơ vòng oddi.
  - + Vi khuẩn: Cây dịch túi mật hay dịch đường mật (+) khoảng 15 - 50%, vi khuẩn thường gặp Escherichia coli, Enterococcus, Klebsiella và Enterobacter.

III. DẤU HIỆU LÂM SÀNG.**1. Giai đoạn 1 (Túi mật căng to)**

- Đau bụng vùng thượng vị quặn từng cơn
- Ói (không bớt đau)

2. Giai đoạn 2 (Viêm túi mật mũ)

- Đau bụng khu trú HSP (đau liên tục), có thể đau sau lưng hoặc đau ở vai P.
- Toàn thân: sốt, tăng bạch cầu
- Khám: Murphy (+)

3. Giai đoạn 3 (Túi mật hoại tử)

- Toàn thân: dấu hiệu nhiễm độc, sốt cao, tăng bạch cầu
- Có phản ứng thành bụng, co cứng thành bụng, phản ứng dội

4. Giai đoạn 4 (Thủng túi mật)

- Trung bình thời gian thủng túi mật 48-72h, sớm hơn với bệnh nhân ĐTĐ, bệnh tạo keo, viêm tắc động mạch v.v...

IV. CẬN LÂM SÀNG

1. Bạch cầu tăng, CRP tăng
2. Amygdales máu tăng ít
3. Bilirubin huyết thanh có thể tăng < 60mmol/l do hội chứng Mirrizzin, >60mmol/l thường do sỏi ống mật chủ.
4. X Quang bụng không chuẩn bị: 10 - 15% thấy sỏi (phân biệt sỏi thận). Có thể thấy mực nước hơi trong túi mật.
5. CT Scan: là một chẩn đoán có giá trị cao, nhưng không phải XN đầu tay
6. MRI: giá trị chẩn đoán cao, xác định vị trí giải phẫu, mật độ, cấu trúc sỏi, độ nhạy 96.5%, độ đặc hiệu 97.7%
7. Siêu âm: độ nhạy sỏi mật ngoài gan 95.9%, thành túi mật dày > 3mm, đường kính ngang túi mật > 4cm, đường kính dọc > 8cm.

V. TIÊU CHUẨN CHẨN ĐOÁN

(Tokyo Guidelines 2006):

1. Dấu hiệu viêm túi mật khu trú: Đau ¼ bụng trên P, Murphy (+)
2. Dấu hiệu toàn thân: Sốt, tăng CRP, tăng bạch cầu.
3. Hình ảnh học của viêm túi mật
4. Chẩn đoán: 01 dấu hiệu A, và dấu hiệu B (dấu hiệu tích cực)
5. Hình ảnh học của viêm túi mật khẳng định chẩn đoán khi lâm sàng nghi ngờ.

VI. PHÂN LOẠI THEO CẤP ĐỘ (Theo TOKYO guideline 2013)**1. Cấp I (VTM NHẸ)**

- Tình trạng viêm túi mật cấp tính nhưng không có thay đổi chức năng các cơ quan.
- Không có các triệu chứng của viêm túi mật cấp II, cấp III

2. Cấp II (VTM TRUNG BÌNH)

- (Viêm túi mật cấp tính kèm với bất kỳ dấu hiệu nào dưới đây).
- Thời gian xuất hiện triệu chứng > 72h

- Sờ được khối mass ở ¼ bụng trên bên P
- Viêm phúc mạc khu trú do túi mật hoại tử, apxe túi mật
- Bạch cầu tăng > 18.000/ml

3. Cấp III(VTM NẶNG)

(Viêm túi mật cấp tính kèm với bất kỳ dấu hiệu nào dưới đây).

- Rối loạn chức năng tim mạch (hạ HA cần điều trị với dopamine ≥ 5 mcg/kg/phút hoặc liều bất kỳ Doputamine
- Rối loạn chức năng thần kinh (giảm mức độ ý thức)
- Rối loạn chức năng hô hấp (tỷ lệ PaO₂/FiO₂ < 300)
- Rối loạn chức năng thận (thiếu niệu, creatinin > 2mg/dl)
- Rối loạn chức năng gan (PT INR > 1.5)
- Rối loạn huyết học (tiểu cầu giảm < 100.000/mm³)

VII. ĐIỀU TRỊ

Điều trị viêm túi mật cấp tính cơ bản bao gồm: phẫu thuật cắt bỏ túi mật sớm và phẫu thuật điều trị tối ưu cho từng loại mức độ nghiêm trọng của viêm túi mật cấp tính được yêu cầu

1. Nội khoa

❖ Mức độ nhẹ và mức độ vừa:

- Nhịn ăn, đặt sonde mũi – dạ dày
- Truyền dịch đường tĩnh mạch
- Dùng thuốc ức chế phó giao cảm (như Atropin, Propanthelin) để ức chế thần kinh X (giảm tiết acid, giảm co thắt cơ vòng Oddi và co bóp túi mật).
- Theo dõi công thức máu mỗi 6 giờ, theo dõi nhiệt độ mỗi 2 giờ, theo dõi khám bụng mỗi 2 -3 giờ.
- Nếu bệnh nhân qua cơn đau cũng nên sắp xếp mổ chương trình sớm.

❖ Mức độ vừa không đáp ứng và mức độ nặng:

- Mức độ nhẹ và mức độ vừa đáp ứng.
- Bổ sung các xét nghiệm để đánh giá các bệnh lý đi kèm.
- Dùng kháng sinh phổ rộng bằng đường toàn thân để hạn chế nhiễm trùng nhất là các bệnh nhân già trên 70 tuổi, bệnh nhân có tiểu đường...(Cephalosporin thế hệ 3, Beta-lactam + Metronidazol).

2. Ngoại khoa

- Nếu bệnh nhân già yếu, suy kiệt nặng, đến muộn, nhiễm độc nặng, có bệnh mạn tính như tiểu đường, lao phổi, bệnh tim mạch... và nếu túi mật không viêm nặng lắm thì dẫn lưu túi mật.
- Nếu bệnh nhân trẻ, thể trạng tốt, mổ sớm trước 48 giờ và túi mật viêm nặng (nung mủ hay hoại tử) thì nên cắt túi mật.
- Thời gian để chuyển mổ nội soi sang mổ hở cắt túi mật:
  - + Khi phẫu thuật nội soi gặp khó khăn (tùy theo khả năng của phẫu thuật viên nội soi), bác sĩ phẫu thuật không ngần ngại chuyển sang mổ mở. (Không phải là bất lợi cho bệnh nhân mà là ngăn chặn tai biến và biến chứng khi phẫu thuật nội soi cắt túi mật khó khăn).
- Thời gian để mổ cắt túi mật sau mổ dẫn lưu túi mật ra da:
  - + Thực hiện vài ngày sau khi dẫn lưu túi mật ra da
  - + Tình trạng bệnh nhân cải thiện sau dẫn lưu
  - + Không có biến chứng của dẫn lưu: tụ máu, áp xe, viêm phúc mạc mật, tràn dịch màng phổi v.v...
- Biến chứng phẫu thuật:
  - + Tổn thương đường mật và các cơ quan khác.
  - + Nhiễm trùng vết mổ, tắc ruột, chày máu, xẹp phổi, thuyên tắc mạch do huyết khối, nhiễm trùng tiểu.

Tài liệu tham khảo:

1. Sỏi đường mật, Nguyễn Đình Hồi – Nguyễn Mậu Anh, 2012.
2. Diagnostic criteria and severity assessment of acute cholecystitis: Tokyo Guidelines.